

Rozdział XI

DZIAŁALNOŚĆ WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ W KATOWICACH W 2007 ROKU

Joanna Wika, Piotr Biernat

– Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach w 2007 roku wspierał działania służące realizacji celów zapisanych w wojewódzkim programie ochrony środowiska, współfinansował przedsięwzięcia służące poprawie stanu środowiska w województwie śląskim w celu osiągnięcia standardów określonych w dyrektywach Wspólnot Europejskich oraz spełnienia zobowiązań wynikających z Traktatu Akcesyjnego Polski do Unii Europejskiej.

W 2007 roku do Biura Funduszu wpłynęło 751 wniosków o dofinansowanie zadań. Po weryfikacji i ocenie merytorycznej oraz formalno-prawnej do rejestru wpisano 668 wniosków zawierających komplet informacji potrzebnych do ich rozpatrzenia. Najwięcej wniosków złożonych w roku 2007 dotyczyło przedsięwzięć inwestycyjnych dotyczących ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz gospodarki wodno-ściekowej. Jeśli chodzi o działalność pozainwestycyjną najwięcej wniosków dotyczyło edukacji ekologicznej i profilaktyki zdrowotnej dzieci połączonej z wyjazdami śródrocznymi tzw. „zielonych szkół”.

W 2007 roku zawarto 318 umów pożyczek

i 459 umów dotacji na łączną kwotę 317,2 mln zł. Przeanalizowano 209 wniosków o częściowe umorzenie udzielonej pożyczki, z czego 195 rozpatrzono pozytywnie, umarzając spłatę 49,4 mln zł i podpisując 193 umowy umorzenia.

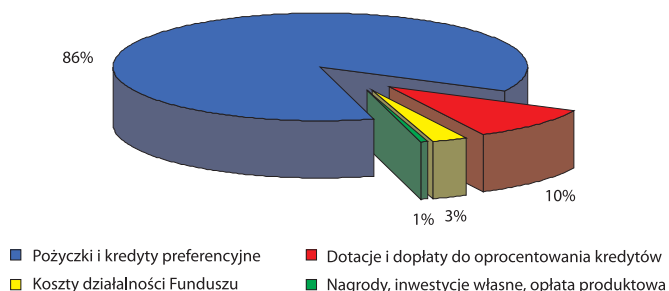
W 2007 roku pomoc Funduszu w finansowaniu zadań z zakresu ochrony środowiska wyniosła 406,4 mln zł, czyli o 38,0 mln zł więcej niż w roku 2006, z tego w formie:

- pożyczek i kredytów udzielanych w ramach linii kredytowych 320,0 mln zł,
- dotacji, dopłat do oprocentowania kredytów i nagród 37,0 mln zł,
- umorzeń 49,4 mln zł.

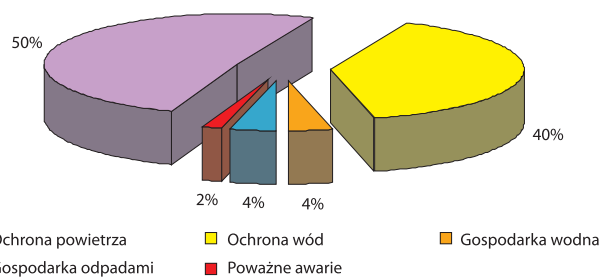
Najwięcej środków wydatkowano na zadania inwestycyjne – 387,3 mln zł, w tym 197,2 mln zł przeznaczono na zadania ochrony atmosfery, 154,4 mln zł na ochronę wód.

W roku 2007 zakończono realizację 339 zadań inwestycyjnych oraz 343 zadań pozainwestycyjnych dofinansowanych przez Fundusz.

Łączna pomoc na ochronę środowiska w roku 2007 wyniosła 406,4 mln zł. W porównaniu do roku 2006 pomoc Funduszu była wyższa o 38,0 mln zł.

Ryc. 1. Struktura wydatków Funduszu w 2007 roku

Ryc. 2. Kierunki finansowania zadań inwestycyjnych w 2007 roku

Na zadania z zakresu gospodarki odpadami wypłacono 14,7 mln zł, (4 % kwoty udzielonej pomocy na zadania inwestycyjne). Środki Funduszu przeznaczone zostały głównie na zadania związane z wykorzystaniem odpadów przemysłowych i komunalnych.

Zadania w dziedzinie gospodarki wodnej otrzymały pomoc w wysokości 14,5 mln zł (4% pomocy na zadania inwestycyjne), przeznaczoną przede wszystkim na budowę i modernizację urządzeń ochrony przeciwpowodziowej oraz inwestycje związane z zaopatrzeniem ludności w wodę pitną.

Na zadania związane z zapobieganiem poważnym awariom wydatkowano 6,5 mln zł w formie dotacji.

Na zadania pozainwestycyjne wydatkowano w roku 2007 – 18,3 mln zł (5% udzielonej pomocy).

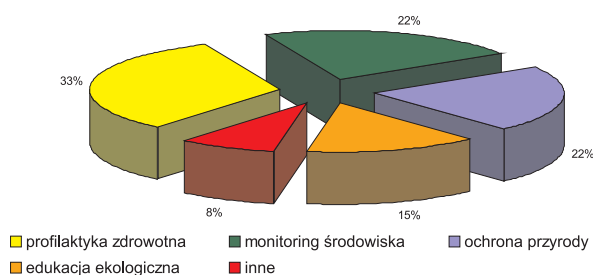
Główne kierunki wydatków wśród zadań pozainwestycyjnych stanowią: profilaktyka zdrowotna dzieci (33%), ochrona przyrody (22%), badania stanu środowiska prowadzone w ramach regionalnego monitoringu (22%), edukacja ekologiczna (15%) oraz prace naukowo - badawcze, rolnictwo ekologiczne i kontrola systemu opłat.

Z pomocy Funduszu korzystały samorządy i jednostki organizacyjne o charakterze publicznym, przedsiębiorcy - niezależnie od formy własności, a także osoby fizyczne (linie kredytowe). W roku 2007 wydatki Funduszu w ponad 64% dotyczyły jednostek sektora finansów publicznych.

Podział wypłat środków Funduszu w 2007 roku ze względu na kategorie beneficjentów przedstawia się następująco:

- jednostki samorządu terytorialnego 238,9 mln zł,
- przedsiębiorcy (prywatni i publiczni) 120,2 mln zł,
- pozostałe podmioty publiczne 22,1 mln zł,
- spółdzielnie 11,3 mln zł,
- inne (np. fundacje, stowarzyszenia, kościoły) 13,9 mln zł,
- nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska 0,8 mln zł.

Do dofinansowania ze środków Funduszu w 2007 roku przyjęto:

Ryc. 3. Kierunki finansowania zadań pozainwestycyjnych w 2007 roku

342 zadań inwestycyjnych, w tym:

- 64 z zakresu ochrony zasobów wodnych, w tym:
 - 41 zadań z ochrony wód,
 - 23 zadań z gospodarki wodnej i ochrony przed powodzią,
- 46 z zakresu gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi,
- 226 w zakresie ochrony powietrza,
- 6 dla zapobiegania poważnym awariom,
- 351 zadań pozainwestycyjnych, w tym:
 - 130 z zakresu edukacji ekologicznej,
 - 28 z ochrony przyrody i lasów,
 - 159 z zakresu profilaktyki zdrowotnej dzieci,
 - 30 w zakresie rolnictwa ekologicznego,
 - 4 innych zadań:
 - 2 z zakresu prac naukowo-badawczych,
 - 1 z zakresu monitoringu,
 - 1 z zakresu kontroli wnoszenia opłat.

W 2007 roku zawarto 1302 umów o dofinansowanie zadań ze środków Funduszu na kwotę ogółem 391,2 mln zł.

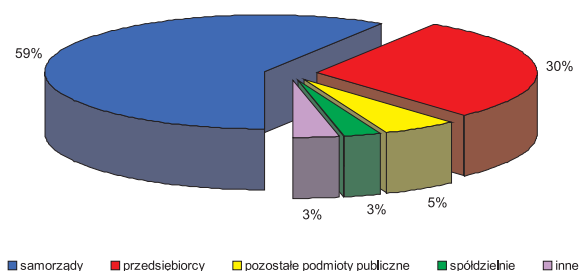
Struktura zawartych umów przedstawia się następująco:

- 459 umowy dotacji na kwotę 38,7 mln zł,
- 318 umów pożyczek na kwotę 278,5 mln zł,
- 193 umów umorzenia pożyczek na kwotę 49,4 mln zł,
- 326 umowy w ramach linii kredytowych w bankach na kwotę 12,1 mln zł,
- 6 umów na dopłaty do oprocentowania kredytu na kwotę 12,5 mln zł.

W stosunku do 2006 roku zawarto o 176 umów więcej, a kwota wynikająca z tych umów jest niższa o 2,1 mln zł.

W roku 2007 zakończono realizację 339 zadań inwestycyjnych współfinansowanych przez Fundusz.

Zakończone zadania dały możliwość uzyskania efektów ekologicznych i rzeczowych w zakresie: ochrony zasobów wodnych, gospodarki odpadami, ochrony powierzchni ziemi, ochrony powietrza atmosferycznego oraz przeciwdziałania wystąpienia poważnym awariom.

Ryc. 4. Beneficjenci pomocy udzielanej przez Fundusz w 2007 roku

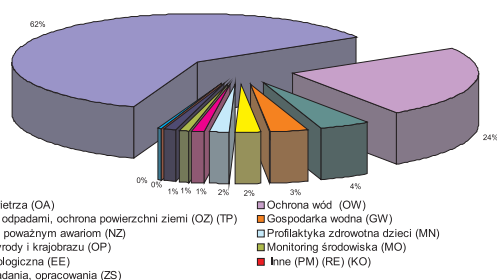
1. Działania inwestycyjne

1.1. Ochrona zasobów wodnych

W 2007 roku zakończono 61 zadań z zakresu ochrony wód, w tym budowę, bądź modernizację 15 oczyszczalni pozwalających na oczyszczenie 23115 m³/d ścieków oraz budowę kolektorów sanitarnych o długości 357 km, umożliwiających odprowadzenie do oczyszczalni 5327 m³/d ścieków.

Do najważniejszych inwestycji z zakresu ochrony wód zakończonych w 2007 roku należały:

- budowa oczyszczalni ścieków dla gmin: Ruda Śląska (12550 m³/d); Toszek - Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Sp. z o.o. (1100 m³/d); Imielin (500 m³/d); Ogrodzieniec (500 m³/d); Istebna (200 m³/d),
- rozbudowa i modernizacja oczyszczalni komunalnych w: Rydułtowach (przepustowość 3995 m³/d), Świerkianach (przepustowość 1632 m³/d), Poczesnej (przepustowość 715 m³/d), Poraju (przepustowość 700 m³/d) i Hażlachu (przepustowość 600 m³/d),
- rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w gminach: Świerklany (59,7 km), Czernichów (36,7 km), Imielin (32,7 km), Tarnowskie Góry (16,2 km), Pawłowice (14,1 km), Sławków (14,0 km), Mstów (13,6 km), Hażlach (12,6 km), Goleszów (11,9 km).
- W zakresie zadań z zakresu gospodarki wodnej zakończono realizację 25 zadań, których wynikiem jest:
 - wykonanie 83,7 km sieci wodociągowej, m.in. w gminach: Ciasna (25,8 km), Mstów (15,8 km), Blachownia (9,1 km), Ślemień (9,3 km), Suszec (5,9 km),
 - wybudowanie obwałowań rzeki Wapienica (gmina Czechowice-Dziedzice) na długości 2,0 km,
 - wybudowanie stacji uzdatniania wody: Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Okręgu Częstochowskiego SA o wydajności 1200 m³/d, Gmina Ciasna o przepustowości 800 m³/d.

Ryc. 5. Proporcje udzielonego dofinansowania (na podst. umów zawartych w 2007 roku)

1.2. Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi

W zakresie zadań z zakresu gospodarki odpadami i ochroną powierzchni ziemi zakończono 33 zadania inwestycyjne, w tym:

- usunięto i unieszkodliwiono odpady zawierające azbest m.in. w gminach: Rajcza (195 Mg), Węgierska Górka (183 Mg), Jeleśnia (144 Mg), Szczyrk (133 Mg), Milówka (123 Mg),
- wybudowano przyzmaczkę kompostownię odpadów roślinnych na terenie Zarządu Zieleni Miejskiej w Rybniku (o wydajności 3000 Mg/a),
- wybudowano linię do odwadniania osadów ściekowych wraz z higienizacją osadów o wydajności 2,5 m³/h - Gmina Zbrosławice,
- wybudowano linię technologiczną do przerobu odpadów drzewnych o wydajności 9600 Mg/a - Firma Produkcyjno - Handlowa „TERM-EX” w Myszkowie,
- wybudowano instalację do odgazowania istniejącego składowiska odpadów komunalnych w Świętochłowicach,
- wybudowano kwaterę składowiska odpadów komunalnych w Świętochłowicach o pojemności 95000 m³,
- rozbudowano istniejącą kwaterę składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Wojkowicach o pojemności 32200 m³,
- stworzono gminny punkt zbiórki odpadów niebezpiecznych i wielkogabarytowych w Świętochłowicach o powierzchni 2400 m²,
- poddano rewitalizacji zespół akwenów przemysłowych Amelung w Chorzowie na powierzchni 3,62 ha.

1.3. Ochrona powietrza

W roku 2007 zakończono realizację 217 zadań związanych z ochroną atmosfery, które stworzyły możliwość zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery o:

1422,5	Mg/a zanieczyszczeń pyłowych,
80489,3	Mg/a zanieczyszczeń gazowych, z tego:
2158,5	Mg/a SO ₂ ,
399,1	Mg/a NO _x ,
1769,5	Mg/a CO,
75809,7	Mg/a CO ₂ ,
352,5	kg/a b-α-p,

Do najważniejszych zadań przekazanych do eksploatacji w 2007 roku należą:

- inwestycje realizowane w ramach lokalnych programów obniżenia niskiej emisji w zasobach mieszka-

niowych w gminie: Czerwionka Leszczyny (zmniejszenie emisji: pyłu – 152,7 Mg/a, SO₂ – 48,9 Mg/a), Bieruń (zmniejszenie emisji: pyłu – 139,9 Mg/a, SO₂ – 22,7 Mg/a), Tychy (zmniejszenie emisji: pyłu – 34,0 Mg/a, SO₂ – 23,5 Mg/a), Rydułtowy (zmniejszenie emisji: pyłu – 24,3 Mg/a, SO₂ – 4,2 Mg/a), Piaskary Śląskie (zmniejszenie emisji: pyłu – 21,0 Mg/a, SO₂ – 14,2 Mg/a), Bojszowy (zmniejszenie emisji: pyłu – 20,4 Mg/a, SO₂ – 9,7 Mg/a),

- modernizacja kotła WR-25 nr 4 wraz z budową elektrofiltra w PEC Gliwice Sp. z o.o. (zmniejszenie emisji pyłu – 296,1 Mg/a, SO₂ – 84,6 Mg/a),
- kompleksowa modernizacja elektrofiltrów kotłów parowych typu OKPG - 60 nr 1,2,4 zlokalizowanych w elektrociepłowni Zakładu Elektroenergetycznego H.Cz. ELSEN Sp. z o.o. w Częstochowie (zmniejszenie emisji pyłu – 89,6 Mg/a),
- budowa instalacji do utylizacji gazów nadmiarowych w Koksowni Przyjaźń Sp. z o.o. w Dąbrowie Górniczej (zmniejszenie emisji pyłu – 75,9 Mg/a, SO₂ – 1684,9 Mg/a),
- modernizacja elektrofiltra kotła OP-140 nr 7 w Elektrociepłowni Będzin SA (zmniejszenie emisji pyłu – 72 Mg/a),
- modernizacja kotła WR-10 nr 2 w Ciepłowni Przyjaźń należącej do Miejskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. z Tarnowskich Gór (zmniejszenie emisji pyłu – 64,3 Mg/a, SO₂ – 3,7 Mg/a),
- modernizacja elektrofiltra kotła parowego OCG-64 nr 4 i zabudowa dodatkowych dwóch palników gazowych na kotle OCG 64 nr 4 i 5 w Spółce Energe-

2. Działania pozainwestycyjne

W wyniku realizacji 343 zadań pozainwestycyjnych z udziałem środków Funduszu uzyskano przedstawiona poniżej ważniejsze efekty rzeczowe i ekologiczne.

2.1. Ochrona przyrody i krajobrazu

Ochrona obszarów i obiektów cennych przyrodniczo:

- w parkach zabytkowych i miejskich o charakterze międzygminnym w Chorzowie, Jaworzu, Kochciach, Tarnowskich Górach, Reptach w ramach prac pielęgnacyjnych wykonano cięcia i zabiegi pielęgnacyjne 321 szt. drzew, przeprowadzono wycinkę drzew chorych, samosiewów i zamierających w ilości 335 szt.,
- odtworzono zabytkowy charakter parków przy Zespole Pałacowym w Zebrzydowicach i Zamku w Kończycach

- tycznej „Jastrzębie” SA - Elektrociepłownia „Moszczenica” (zmniejszenie emisji pyłu – 56 Mg/a),
- modernizacja układów odpylania spalin z kotłów OR-32, zlokalizowanych na terenie EC Szopienice w Katowicach (zmniejszenie emisji pyłu – 45,4 Mg/a).

Kontynuowane były przez gminy na terenie województwa działania związane ze zmianą sposobu ogrzewania w obiektach oświatowych i służby zdrowia, co przyczyniło się lokalnie do obniżenia „niskiej emisji”.

Przeprowadzona została przebudowa źródeł ciepła przez inne podmioty, w tym z zastosowaniem alternatywnych źródeł energii:

- zabudowano pompę ciepła i kolektory słoneczne w budynku Zakładu FAMED w Żywcu,
- zabudowano kolektory słoneczne w: Domu Spokojnej Starości im. Brata Alberta i Matki Bernardyny w Żabnicy, Miejskim Zespole Opieki Zdrowotnej w Łędzinach, Hali Sportowej w Pszczynie, Wojewódzkim Centrum Pediatrii „Kubalonka” w Istebnej.

1.4. Zapobieganie i likwidacja poważnych awarii i ich skutków

Zrealizowano 3 zadania, w tym 2 związane z zapobieganiem wystąpienia poważnych awarii, w ramach których zakupiono sprzęt i wyposażenie pożarnicze do przeciwdziałania i usuwania skutków powodzi, katastrof drogowych i zagrożeń środowiska dla jednostek Państwowej Straży Pożarnej województwa śląskiego.

Małych na powierzchni 0,9 ha poprzez odtworzenie zabytkowej zieleni, różnorodności biologicznej oraz poprawę wyglądu estetycznego,

- dokonano ochrony najcenniejszych zbiorowisk górskich łąk reglowych w Beskidach na terenie Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego poprzez: ręczne wykoszenie około 130 ha hał, usunięcie drzew i krzewów z hał o powierzchni około 4,3 ha oraz wywiezienie powstałej biomasy i wyciętych drzew i krzewów. Działania te miały na celu powstrzymanie procesu niekorzystnej m.in. dla licznych gatunków storczykowatych, sukcesji górskich łąk reglowych w kierunku zbiorowisk leśnych,
- przeprowadzono prace pielęgnacyjne i konserwatorskie na 69 drzewach pomnikowych oraz alejach wielogatunkowych w miejscowościach: Wilamowice, Chybie, Jaworze, Konopiska, Rychwald,

- wykonano rewitalizację stawu w Parku „Górnik” w Siemianowicach Śląskich. Osiągnięto efekt polegający na zagospodarowaniu 0,88 ha terenu poprzez usunięcie 1126 m³ namułu, uszczelnienie dna zbiornika folią oraz gliną przy jednoczesnym przywróceniu do życia naturalnego biotopu stawu, ekosystemu wodnego i ekotopu oraz wzbogaceniu walorów estetycznych i rekreacyjnych,
- wykonano prace w celu utrzymania istniejącej bioróżnorodności zbiorowisk roślinnych poprzez wycięcie zadrzewień na powierzchni około 5 ha, które wspierają i eliminują kserotermiczne murawy nieskalane i fauny rezerwatu „Góra Zborów”,
- w Wojewódzkim Parku Kultury i Wypoczynku w Chorzowie zrealizowano zadanie związane z odnowieniem kolekcji róż - nasadzeniu nowych odmian tych kwiatów oraz zagospodarowaniu wartościowych krzewów starej kolekcji w nowym nasadzeniu na terenie Rosarium. Ponadto na terenie Rosarium oczyszczono staw oraz rozbudowano nić wodociągową celem usprawnienia nawodnienia róż,
- w Wojewódzkim Parku Kultury i Wypoczynku w Chorzowie prowadzono prace polegające na usuwaniu drzew wieloletnich w ilości 294 szt. sadzonych na terenie parku jako gatunki pionierskie. Drzewa te spełniły już swoją rolę w wytworzeniu odpowiedniego mikroklimatu dla dosadzanych później drzew szlachetnych. Przeprowadzono wycinkę samosiewów w poszyciu drzewostanu na powierzchni 17,0 ha. Kontynuowano również działania chroniące 300 szt. drzew kasztanowca przed szkodnikiem szrotówkiem kasztanowcowiaczkami,
- w parkach w Kochcicach, Reptach kontynuowano także działania chroniące 212 szt. drzew kasztanowca przeciw szkodnikowi szrotówkowi kasztanowcowiaczkowi,
- w Reptach 65,1 ha terenu oczyszczono z samosiewek, wykonano cięcia pielęgnacyjne na powierzchni około 3650 m² żywopłotów, cięcia pielęgnacyjne 552 m zieleni niskiej cięcia odmładzające około 4586 szt. krzewów.

Ochrona zagrożonych wyginięciem roślin i zwierząt wolnożyjących:

- na terenie Beskidów dla Nadleśnictw: Bielsko-Biała, Jeleśnia, Ujsoły, Ustroń, Węgierska Górka i Wisła – przeprowadzono działania ratownicze ograniczające populację kornika drukarza oraz dofinansowano: zakup pułapek feromonowych, bezobsługowych chwytaków, wycinkę drzew opanowanych przez korniki,

- w rezerwacie przyrody „Żubrowisko” w Pszczynie zakupiono 142,51 ton karmy dla utrzymania żubrów, zakupiono 18,9 ton nawozów i 56 ton wapna nawozowego w celu poprawy stanu łąk w rezerwacie. Żubry były objęte stałym nadzorem weterynaryjnym, utrzymano w należytym stanie infrastrukturę hodowlaną,

- na terenie województwa śląskiego zarybiono wody otwarte różnorodnym składem gatunkowym ryb w ilości 4750 kg (623000 szt.).

Ochrona terenów zielonych:

- na terenie Nadleśnictw: Bielsko-Biała, Brynek, Herby, Katowice, Kobiór, Koszęcin, Lubliniec, Rybnik, Rudziniec, Rudy Raciborskie, Ujsoły, Wisła i Węgierska Górka – naprawiono szkody spowodowane wichurą z dnia 19.11.2004 r. poprzez odnowienie powierzchni wiatrolomowych polegające na: przygotowaniu gleby pod uprawy na powierzchni 251 ha, zakupieniu sadzonek w ilości 3625450 szt., wysadzeniu sadzonek na powierzchni 516 ha, melioracji agrotechnicznych na powierzchni 100 ha, pielęgnacji upraw na powierzchni 600 ha, zabezpieczeniu upraw na powierzchni 290 ha.

Zapobieganie występowaniu i likwidacja zagrożeń w lasach:

- w ramach ochrony przeciwpożarowej terenów leśnych – przeprowadzono patrolowanie lotnicze lasów województwa śląskiego. Samoloty patrolowo-gaśnicze i śmigłowce wykonały 695 lotów w czasie 318 godzin i 23 minut, brały udział w 136 akcjach gaśniczych, podczas których wykonały 1570 rzutów wody, wykryte przez nie zostało 21 pożarów.

Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie ochrony przyrody:

- zrealizowano akcję „Posadź swoje drzewko”, sadząc 35201 szt. sadzonek drzew i krzewów w 399 obiektach (szkoły wszystkich szczebli, przedszkola, organizacje społeczne, ośrodkach pomocy społecznej, ośrodkach zdrowia).

Promocja ochrony przyrody – na terenach cennych przyrodniczo:

- w miejscowości Jaworze - oznakowano ścieżkę „Dolina Pelchrimki” przez wykonanie i zamontowanie 4 tablic informacyjnych, wykonano i zamontowano tablicę na przystanku informacyjno-dydaktycznym „Jaworze Nałęże”,
- w Częstochowie w ciągu Alei Brzozowej, stanowiącej pomnik przyrody ożywionej, wykonano i zamon-

towano 15 tablic edukacyjnych. Wydano również 3000 egz. przewodnika po ścieżce dydaktycznej.

2.2. Edukacja ekologiczna

W ramach podnoszenia świadomości ekologicznej w regionie:

- na wyższych uczelniach: Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku-Białej, Wyższej Szkole Zarządzania Ochroną Pracy w Katowicach oraz Uniwersytecie Śląskim w Katowicach doposażono laboratoria dla nowotworzonych kierunków kształcenia i specjalizacji związanych z ochroną środowiska i gospodarką wodną w aparaturę i urządzenia,
- doposażono ośrodki edukacji ekologicznej w Nadleśnictwach: Herby, Koniecpol, Kobiór w pomoce dydaktyczne służące realizacji zadań edukacji ekologicznej,
- w Wojewódzkim Parku Kultury i Wypoczynku w Chorzowie utworzono ścieżkę dydaktyczną w Śląskim Ogrodzie Zoologicznym o długości około 4 km, wykonano i zamontowano 166 tablic dydaktycznych. Specjalnie wyodrębniona ścieżka przebiega drogami pomiędzy wybranymi wybiegami zwierząt. Przy ścieżce zostały zamontowane tablice dydaktyczne przekazujące informację z zakresu systematyki, zoogeografii, biologii, etologii i ekologii poszczególnych grup zwierząt. Wydano również po 5000 egzemplarzy przewodnika po ścieżce i folderu.
- utworzono ścieżki przyrodniczo-dydaktyczne przez Stowarzyszenie Ekologiczno-Kulturalne Klub Gaja oraz Gospodarstwo Pomocnicze „EKOLOG” ZPKWŚ - na terenach niechronionych,
- przeprowadzono 6 seminariów, w których wzięło udział 1558 uczestników, w tym 332 uczestników z województwa śląskiego, wydano 1920 egz. materiałów pokonferencyjnych i poseminaryjnych,
- przeprowadzono eliminacje: szkolne i wojewódzkie Olimpiady Wiedzy Ekologicznej oraz Olimpiady Biologicznej I i II stopnia,
- zorganizowano warsztaty ekologiczne w ośrodkach edukacji ekologicznej, w których wzięło udział 5 483 dzieci i młodzieży,
- w ramach promocji ochrony środowiska w me-

- diach wyemitowano: 152 audycje radiowe, 24 programy telewizyjne z cyklu „Blżej natury”, 12 programów telewizyjnych „Poznać, pokochać”, wydano 607 kolumn druku w prasie o zasięgu wojewódzkim, ponadlokalnym i lokalnym oraz wykonano 90 stron (tj. 18 blików) aktualizacji serwisu ekologicznego,
- zakupiono książki, poradniki, informatory, albumy i biuletyny o tematyce ekologicznej,
- wydano w formie książki, albumy, monografie, poradniki, publikacje, ulotki, foldery i plakaty oraz wyprodukowano filmy,
- zakupiono roczną prenumeratę dla przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych z terenu województwa śląskiego czasopisma: „Aura”, „Ekonatura”, „Ekoświat”, „Przyroda Górnego Śląska”, „Przyroda Polska”, „Zielona Liga”,
- zorganizowano i przeprowadzono I Festiwal Filmów Ekologicznych,
- przeprowadzono 52 konkursy ekologiczne.

2.3. Profilaktyka zdrowotna dzieci

Profilaktyką zdrowotną objęte zostały dzieci z obszarów, na których występują przekroczenia standardów jakości środowiska.

Z wyjazdów zdrowotnych realizowanych w trakcie roku szkolnego na tzw. „zielone szkoły” skorzystało 24898 dzieci. W okresie wakacji i ferii zimowych wyjechało 14360 dzieci.

W ramach profilaktyki specjalistycznej z wyjazdów skorzystało 1848 dzieci.

W ramach walki z ołowicą badaniami objęto 3653 dzieci, zakupiono 2706 opakowań suplementów witaminowo-mineralnych, a także soki owocowo-warzywne, mleko, przeprowadzono zajęcia rehabilitacyjne na basenie.

Wydano 4000 egzemplarzy ulotek nt. zagrożeń ołowiem oraz 1000 egzemplarzy zeszytu edukacyjnego dla dzieci pt. „Potrafię dbać o środowisko i zdrowie” oraz wydano 2000 egzemplarzy ulotek pt. „Witaminy i minerały w profilaktyce zdrowotnej dzieci”, zakupiono 410 książek o charakterze encyklopedycznym o tematyce ekologicznej, przyrodniczej, zdrowotnej.